

ДЕРЖАНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ТОМАКІВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ АГРАРНИЙ ЛІЦЕЙ»

МЕТОДИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТРЕНІНГИ – СУЧАСНА ІНТЕРАКТИВНА
ФОРМА РОБОТИ З ПЕДАГОГАМИ

номінація: МЕТОДИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТРЕНІНГИ

РУСАНОВА СВІТЛANA ГРИГОРІВНА
методист ДПТНЗ ТПАЛ

Томаківка 2019

АНОТАЦІЯ

У даній роботі розкриваються теоретичні, методичні та практичні аспекти теми «Методико-педагогічні тренінги – сучасна інтерактивна форма роботи з педагогами». Автором опрацьовані літературні джерела, матеріали інтернет-ресурсів за темою роботи; результати аналізу і систематизації джерел представлено у теоретичній частині роботи.

У практичній частині роботи представлені матеріали (збірка) методико-педагогічних тренінгів для педагогічних працівників, опитувальник на тему «Пізнай себе», їх обробка та аналіз.

Робота може бути цікавою для методистів, психологів професійно-технічних навчальних закладів, педагогічних працівників у контексті вдосконалення їх професійної компетентності, майстерності, комунікативних навичок.

Робота розглянута на методичній раді ДПТНЗ «Томаківський професійний аграрний ліцей» 07 березня 2019 року протокол №2. Результати дослідження оприлюднені перед педагогічним колективом в загальній формі, зокрема, результати опитування на тему «Пізнай себе» доведені до кожного участника окремо в друкованому вигляді(див. додаток 2).

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	
Розділ 1. Педагогічний тренінг як засіб професійно-творчого становлення педагога	5
ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	
Розділ 2. Психологічний аспект методико-педагогічного тренінгу як засіб гармонізації особистості педагога.....	7
Розділ 3. Методико-педагогічні тренінги як сучасна інтерактивна форма роботи з педагогами	11
Розділ 4. Збірка матеріалів тренінгових занять (інтерактивних занять) з педагогічними працівниками та методичні рекомендації щодо методики їх проведення.....	12
4.1 Педагогічний тренінг «Я крокую до майстерності»	12
4.2 Педагогічний тренінг «Творча майстерність педагога»	18
4.3 Педагогічний тренінг «Професійна мобільність педагога або чому треба вчитися і змінюватися все життя?»	27
ВИСНОВКИ	36
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	37
ДОДАТКИ	38

ВСТУП

Важливу роль у забезпеченні реформування професійно-технічної освіти відіграє модернізація навчально-методичної роботи, що полягає у стимулюванні професійного зростання педагогічних працівників, підвищенні їх професійної майстерності, пошуку нових ефективних форм та методів навчання.

Успішно реалізувати завдання щодо якісної підготовки кваліфікованих робітників, які досконало володіють професійними знаннями та практичними навичками, уміло застосовують сучасні виробничі технології, матеріали та інструменти, здатний педагог, який має високий рівень професійної компетентності, інтелігентності, розвинені творчі здібності, здатність до безперервної освіти. Педагогічному працівнику, який прагне до особистісного зростання, самовдосконалення, не обійтися без тренінгових занять, які можуть стати програмою розвитку ефективних навичок ключових компетенцій.

Під час методико- та психолого-педагогічних тренінгів створюються умови неформального спілкування педагогів під час яких учасники мають можливість обіграти проблемні життєві ситуації та знайти ефективні варіанти їх вирішення, взаємодіють між собою за допомогою різноманітних «інтерактивних технік», які забезпечують власну активність кожного з них, відкриття в собі нових можливостей, можливість відкриття інших людей та ін.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ 1. Педагогічний тренінг як засіб професійно-творчого становлення педагога

Сучасне суспільство висуває підвищенні вимоги до особистості педагога, до рівня його професіоналізму. Зміни, що відбуваються в галузі освіти вимагають удосконалення системи психологічного супроводу фахівців на різних етапах професійного становлення.

На перших етапах професійного становлення основною рушійною силою цього процесу є протиріччя між уявними та реальними умовами професійної діяльності. Провідною тенденцією особистості, є тенденція до самоствердження, прагнення ідентифікуватися з професійною спільнотою, її цінностями та смислами діяльності.

Однією з сучасних технологій підготовки молодих педагогів системі освіти вважається тренінг, який є одним із засобів сприяння успішному професійному становленню. Для більш досвідчених педагогічних працівників тренінг – це спосіб спілкування, одна з форм оволодіння новими знаннями, процес пізнання та інших, форма розширення досвіду.

Тренінг, як форма організації заняття, сприяє інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників. Знання під час тренінгу не подаються в готовому вигляді, а стають продуктом самостійної діяльності його учасників, їх активної взаємодії.

Педагогічний тренінг – це засіб впливу на особистість педагога, орієнтований на застосування активних методів групової діяльності з метою розвитку професійної компетентності.

План та сценарій тренінгового заняття – це лише основа, оскільки його хід може бути дещо видозмінено у ході самої роботи, залежно від обставин і конкретної ситуації, тому ведучому тренінгу слід бути готовим до будь-якої імпровізації. Тут важливим є «внутрішнє відчуття» кожного учасника, уміння вести розмову, орієнтуватися у ситуації, а іноді – навіть, якщо це потрібно, згладити конфлікт. Результативність таких тренінгів оцінюється за двома критеріями – психологічним – позитивними емоціями, відчуттям задоволення від проведеної роботи, щирою доброзичливою атмосферою та практичним – набутими знаннями, досвідом, практичними навичками.

За умови чіткої організації, дотримання методики проведення, такі заняття сприяють розвитку творчого мислення, формуванню практичних умінь та навичок; вони стимулюють і підвищують інтерес до нових знань, активізують сприйняття матеріалу; спонукають до самоосвіти; створюють позитивний мікроклімат в колективі, творчу, доброзичливу атмосферу; забезпечують створення сприятливих умов для реалізації творчого потенціалу педагогів;

підвищують рівень навчально-виробничого процесу та якість підготовки кваліфікованих робітників.

Тренінгові форми навчання повністю охоплюють весь потенціал людини: рівень та обсяг її компетентності (соціальної, емоційної та інтелектуальної), самостійність, здатність до прийняття рішень, до взаємодії тощо.

У процесі організації тренінгових занять реалізовуються основні завдання розвитку професійної компетентності педагога – це і формування позитивних взаємовідносин з колегами, здобувачами освіти та батьками; управління власним емоційним станом; формування навичок психолого-педагогічного спілкування; здобуття знань з предмету, педагогіки, методики, психології, а саме головне мотивація до самоосвіти.

Педагогічний тренінг створює умови для розвитку таких метапрофесійних якостей педагога, як комунікативність, рефлексивність, асертивність (упевненість у собі), толерантність. Участь у тренінговій групі сприяє формуванню умінь відкрито говорити про себе, свої почуття, труднощі, слухати інших; досягненню відкритості свого внутрішнього світу та виробленню вміння довіряти його іншим; формуванню власної позиції; оволодінню технологіями професійного самозбереження; створенню оптимістичної перспективи. Тому можна стверджувати, що діяльність тренінгових груп спрямовується на реалізацію самопізнання, само прийняття, саморозкриття та самовдосконалення.

Групове навчання орієнтується на рефлексивні знання, які пройшли через досвід кожного члена групи. Важливим є досягнення кожним учасником тренінгу індивідуально значущих результатів.

У групі тренінгу одним з основних принципів виступає прийняття учасників навчання іншими членами групи такими, якими вони є. Тому навчання спрямоване на встановлення гуманних стосунків у групі, створення атмосфери доброзичливості, довіри, співпереживання, поваги, захищеності і безпеки.

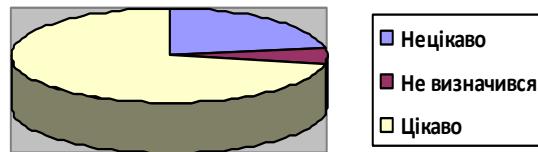
Одним із найголовніших методів тренінгу є групова дискусія. Суть цього методу полягає у формально нерегламентованому спілкуванні між членами групи. У процесі дискусії учасники повинні уникати порад один одному, нав'язувати свої рішення. Члени тренінгової групи спонукаються до вираження своїх безпосередніх емоційних реакцій і особистісного ставлення, а не загальних думок, суджень і оцінок. Серед проблем, що дискутувалися на різних етапах навчання в групах, були, зокрема: «Портрет ідеального вчителя», «Модель творчого вчителя», «Мое бачення творчого педагога», «Важливі уроки життя», «Успішна професія – успішний вчитель», «Мобільність педагога або чому треба вчитися і змінюватися все життя?», «Яким повинен бути вчитель?» тощо.

Допоміжними методами роботи у тренінговій групі виступали: малюнки (психомалюнки), розігрування вправи та вправи-релаксації, використання притч.

Малюнок (психомалюнок) використовується як засіб безсловесного вираження учасниками свого емоційного стану, передачі ними певного психологічного змісту чи психологічного портрету. Психомалюнок слугує для контролю за характером групового процесу та особистісними змінами учасників тренінгу, самоаналізу членами групи своїх особистісних проблем, емоційного стану, самопочуття. Аналіз психомалюнків сприяє формуванню у педагогів рефлексивних знань про свій образ «Я», гармонізації їх Я-концепції. Цей вид роботи дає можливість учасникам тренінгового навчання передати внутрішній психологічний зміст, сприяє виробленню навичок роботи з власними почуттями та психоемоційними станами, їх усвідомленню та аналізу.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

У проведенні дослідження взяли участь 18 педагогів ліцею. З них 11 викладачів та 7 майстрів виробничого навчання. Перед дослідженням для педагогів навчального закладу було проведено вхідне тестування щодо тренінгів як сучасної інтерактивної форми роботи з педагогами та участі у них. Результати тестування виявили зацікавленість педагогів до цієї нової форми роботи, що становило 78%.

Діаграма 1 Результати тестування педагогів щодо зацікавленості участі в методико-педагогічних тренінгах

Розділ 2. Психологічний аспект методико-педагогічного тренінгу як засіб гармонізації особистості педагога.

Гармонії внутрішнього світу особистості педагога сприяють: розуміння себе, адекватна самооцінка своїх особистісних та професійно значущих рис і якостей, дій і вчинків; усвідомлення самого себе у контексті взаємин з собою, іншими людьми, суспільством; прийняття себе реального, справжнього, віра у свої можливості, значущість, привабливість, неповторність, унікальність; здатність бути самим собою у взаєминах з здобувачами освіти,

їхніми батьками, колегами по роботі, іншими людьми; осмисленість життя і власної професійної діяльності, усвідомлення та прийняття меж своєї свободи у ставленні до інших людей, навколошнього світу. То ж перед проведенням методико-педагогічних тренінгів серед педагогічних працівників було проведено опитування під назвою «Пізнай себе», оскільки самопізнання є необхідним не тільки для вивчення себе, своїх якостей та можливостей, а й передбачає планування роботи над собою з метою самовдосконалення.

Самопізнання у повсякденному житті людини є відтворенням та осмисленням того, що вона робить, як вона діє, чому саме так. Тобто це - звичайна повсякденна діяльність, яка зовнішньо не відрізняється від будь-якої іншої, звичайної та необхідної людині.

Усвідомлення власної поведінки є невід'ємним компонентом пізнання людиною самої себе, а особливо педагога: своїх взаємин з іншими людьми (здобувачами освіти, батьками, колегами), з оточуючою дійсністю. При вивченні самої себе людина потрапляє в незвичне і важке для неї, як дослідника, становище. Кажуть, що, вивчаючи себе, "треба навчитися дивитися на себе очима інших". Порівняння себе з іншими людьми є загальною і необхідною передумовою пізнання людиною самої себе. Людина відкриває в собі властивості, які вона спочатку бачить в інших, це допомагає їй переборювати ті труднощі в пізнанні себе, які у неї завжди виникають, оскільки вона є і суб'єктом і об'єктом пізнання.

Основні знання про себе людина набуває не в результаті самоспостережень, а шляхом аналізу своєї поведінки й діяльності, порівнянь їх із поведінкою й діяльністю інших людей, усвідомлення оцінок, які даються їй іншими людьми, колективами людей, з якими вона живе, навчається й працює, у результаті читання художньої літератури, відвідування театру, кіно, вивчення спеціальних наук про людину.

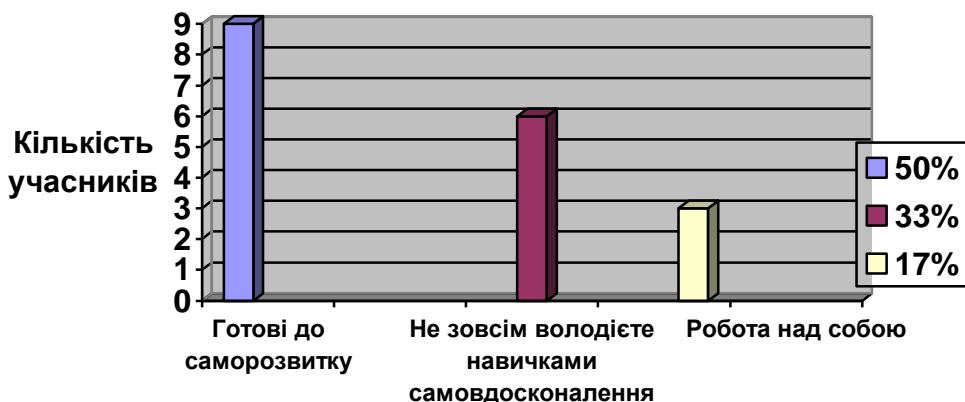
Тож опитувальник для педагогів складався з п'яти тестів (див.додаток 1):

- тест «Готовність до саморозвитку»;
- тест «Самооцінка впевненості в собі» (за методикою С. Ємельянова);
- тест «Чи живете ви у злагоді із собою?»;
- тест «Наскільки вам вдається володіти собою?»;
- психогеометричний тест «Характерні особливості особистості» (за С. Диллінгер).

Опрацювавши результати опитування (див. діаграми 2-5) дійшли висновку, що 50% педагогів готові до саморозвитку, що сприяє професійному зростанню й оволодінню професійно-педагогічною майстерністю; 78% педагогів за власною самооцінкою об'єктивно оцінюють свою поведінку і вчинки інших людей, легко і вільно почуваються в будь-якому колективі; 67% - вважають, що необхідно виявити більше терпіння щодо себе, бо є сумніви і

невдоволення собою; 89% - більш-менш урівноважені люди, що і притаманне педагогу, до неприємностей вони ставляться спокійно, «з холодним розумом» або взагалі не помічають їх. Та все ж 33% педагогів, за результатами опитування, бажаючи більше знати про себе, ще не володіють в достатній мірі навичками самовдосконалення, у них виникають труднощі в самовихованні, 17 % педагогів інколи бояться аналізувати себе та свої вчинки, 11% мають повну відсутність злагоди із собою.

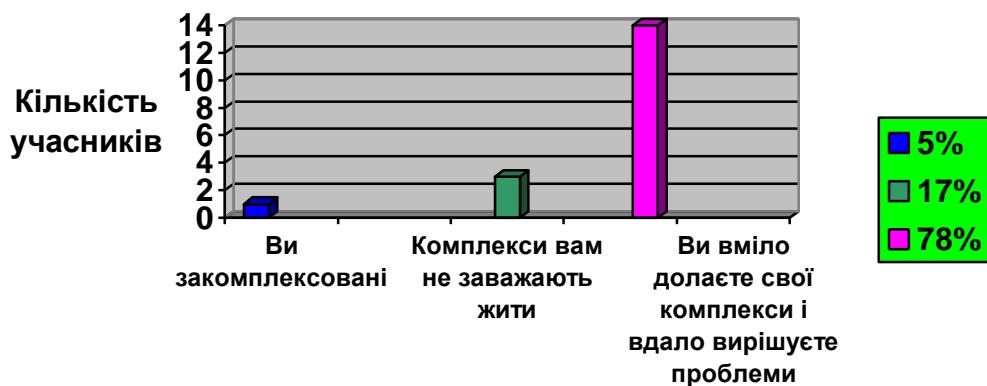
Готовність педагогів до саморозвитку

Професійна майстерність педагогів

Діаграма 2 Результати тесту «Готовність до саморозвитку»

Самооцінка впевненості в собі

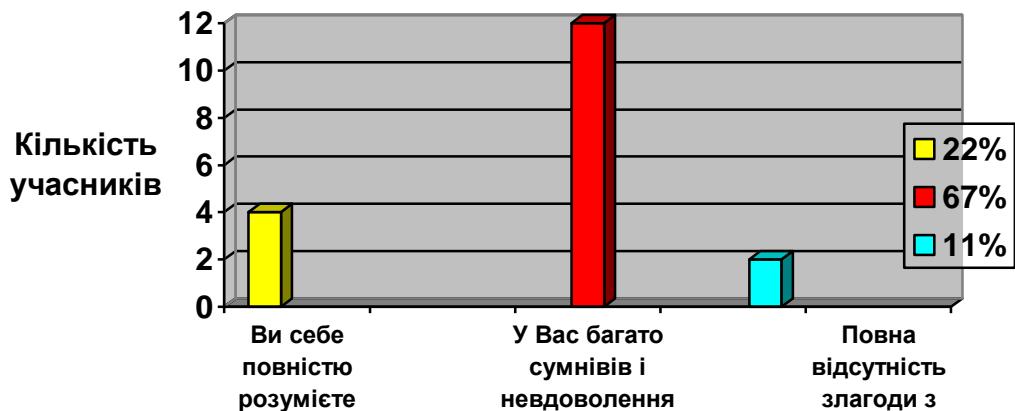

(Методика С.Ємельянова)

Діаграма 3 Результати тесту «Самооцінка впевненості в собі»

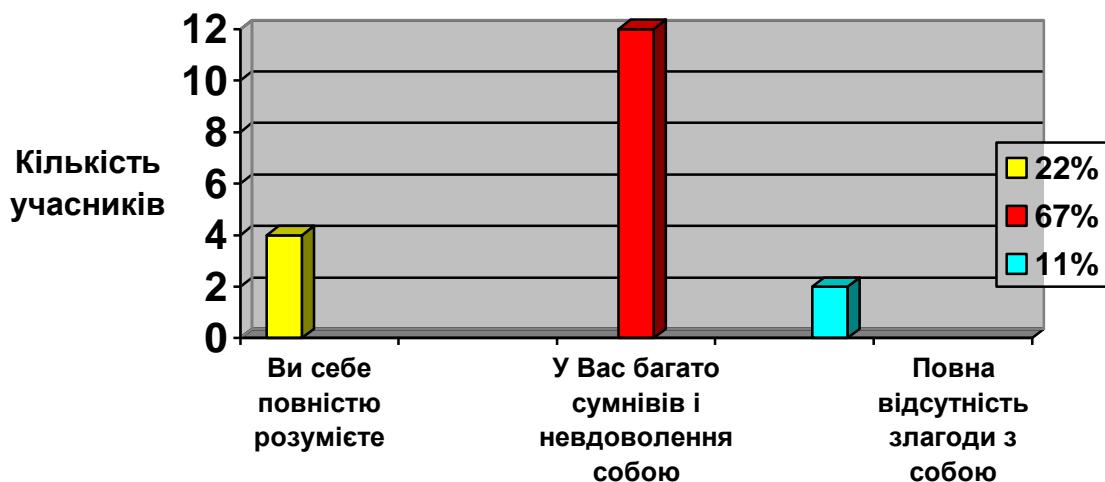
Психогеометричний тест виявив, що переважна більшість педагогів – це люди впевнені в собі, люди які здатні концентруватися на головній меті, люди, яким необхідна різноманітність та незалежність. Інша частина педагогів – це люди які мають витривалість, терпіння і методичність в своїх діях, це люди – емпати, тобто ті, які співчувають та співпереживають іншим.

"Чи живете Ви в злагоді з собою?"

Діаграма 4 Результати тесту «Чи живете Ви у злагоді з собою?»

"Чи живете Ви в злагоді з собою?"

Діаграма 5 Результати тесту «Чи живете Ви у злагоді з собою?»

Підсумовуючи результати опитування виявляється, що психологічний аспект повинен бути обов'язковою складовою будь-якого методико-педагогічного тренінгу, оскільки діяльність педагога спрямована на формування рефлексії, вміння розпізнавати не лише свій емоційний стан, мотиви поведінки, наслідки вчинків, а й оточуючих людей, зокрема здобувачів освіти, їх батьків, колег по роботі.

Розділ 3. Методико-педагогічні тренінги як сучасна інтерактивна форма роботи з педагогами

Тренінг під назвою «Я крокую до майстерності» проводився для молодих спеціалістів (викладачів та майстрів виробничого навчання). Завданням тренінгу було допомогти молодому педагогу знайти вихід із будь – якої ситуації, яка може скластися, створити і підкріпити імідж успішного спеціаліста; розвивати вміння короткої само презентації; сприяти формуванню позитивної самооцінки й усвідомленню унікальності особистості кожної людини. Під час тренінгу використовувалися різні вправи на визначення проблем у роботі з педагогами, на визначення портрету ідеального педагога, моделювання педагогічних ситуацій також проводилась гра для педагогів з елементами акторської техніки.

Тренінг «Творча майстерність педагога» проводився для окремої категорії педагогічних працівників – майстри виробничого навчання. Завданням тренінгу було забезпечення учасників тренінгу знаннями нових освітніх методик, допомога в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти, сформувати вміння командної взаємодії. На цьому тренінгу були розглянуті питання щодо загальнолюдських цінностей, педагогічної майстерності, про професійні переваги, які притаманні природі педагогічної праці і кожному з учасників. За допомогою цього тренінгу були створені умови, в яких кожен педагог максимально зможе наблизитися до педагогічної майстерності і спробує сам і колективно відтворити **модель творчого педагога**.

Тренінг «Професійна мобільність педагога або чому треба вчитися і змінювати все життя?» мав за мету усвідомлення необхідності розвитку мобільності, формування ІКТ-компетентності викладача та учнів інформаційними та комунікаційними технологіями в навчальному процесі, прагнення самовдосконалення, рефлексія, як один з видів і навіть методів пізнання, головною особливістю якого є спрямованість на саме знання, на процес його отримання, постійного підвищення свого професійного рівня через оволодіння новими і знаннями, навичками.

Тренінг мотивує педагогів до самовдосконалення, рефлексії, оволодіння механізмами комунікативної компетентності.

У результаті процесів інформатизації навчальних закладів країни викладачам пропонуються нові інформаційні ресурси та технології. У зв'язку з цим виникла потреба у вчителів розвиватися в сфері ІКТ за індивідуальними запитами, які розширяють мінімальні ІКТ компетенції і дозволяє їм сформувати нові педагогічні професійні якості - навички використання ІКТ в освітньому процесі на регулярній основі. То ж під час проведення тренінгу викладачам були запропоновані завдання на ІКТ-грамотність та ІКТ-компетентність.

Розділ 4. Збірка матеріалів тренінгових занять (інтерактивних занять) з педагогічними працівниками та методичні рекомендації щодо методики їх проведення.

4.1 Педагогічний тренінг «Я крокую до майстерності»

Педагогічний тренінг «Я крокую до майстерності»

Мета: сформувати в молодого вчителя впевненість у правильному виборі професії, вчити діяти та спілкуватися, стимулювати бажання підвищувати свій професійний рівень, активізувати творчий потенціал кожного молодого педагога.

Завдання: допомогти молодому педагогу знайти вихід із будь – якої ситуації, яка може скластися, створити і підкріпити імідж успішного спеціаліста; розвивати вміння короткої само презентації; сприяти формуванню позитивної самооцінки й усвідомленню унікальності особистостіожної людини.

Девіз: Розуміти один одного, поважати, прощати, любити.

Хід заняття.

Незалежно від того, де перебуває вчитель, атмосфера навколо нього – це відбиток його індивідуальності. За допомогою цього тренінгу для молодих, у майбутньому майстрів педагогічної праці, були створені умови, в яких вони максимально зможуть наблизитися до педагогічної майстерності. В цьому тренінгу використані, в основному рольові вправи та ігри, за допомогою яких молоді педагоги зможуть програти ті проблеми і ситуації, які виникнуть перед ними під час роботи.

Метою тренінгу є сприяння психологічної адаптації молодих педагогів до умов роботи в школі, зокрема: корекція хибних очікувань і типових ілюзій щодо роботи, підвищення самооцінки та впевненості у собі та у своїх знаннях, адже часто молоді педагоги сумніваються у своїх можливостях, та добір оптимальної стратегії професійної діяльності. Звичайно, даний тренінг не може гарантувати стовідсоткову адаптацію, а лише може сприяти прискоренню цього процесу, програти ті можливі ситуації, які можуть статися у роботі, щоб на майбутнє при виникненні такої ситуації вже не викликало паніки, а можна було спокійно розібратися у ній.

1. Вправа «Знайомство»

Перш ніж розпочати нашу роботу, нам потрібно познайомитись. Всім пропоную на спеціальному аркуші паперу намалювати уявний герб, в якому буде розкрита особистість кожного. Після завершення завдання кожен учасник представляється і по черзі розповідає про

свій герб і пояснює чому намалював його саме таким. Наприклад, якщо людина любить музику, то вона може зобразити себе у вигляді ноти чи якогось улюбленого інструмента.

- От ми з вами і познайомилися та більше дізналися один про одного.

2. Мозковий штурм «Правила роботи в групі»

Для чого в нашому житті необхідні різноманітні правила?

Правила вкрай необхідні для створення такої обстановки, щоб кожен учасник: міг відверто висловлюватись і виражати свої почуття й погляди; не боявся стати об'єктом глузувань та критики; був упевнений у тому, що все особисте, що обговорюється на занятті, не вийде за межі групи; одержував інформацію сам і не заважав отримувати її іншим учасникам.

- ✓ Говорити за правилом «тут і тепер»
- ✓ Не перебивати партнера
- ✓ Не давати порад, якщо про це не просять
- ✓ Правило «тихого» мобільного
- ✓ Бути щирим, активним
- ✓ Правило закритого кола (конфіденційність)

3. Вправа «Чарівний кошик»

Інструкція. Колеги! Пропоную вам дістати по одному папірцю з чарівного кошика, який підкаже, що на вас чекає сьогодні або що вам потрібно зробити найближчим часом. Ці побажання чарівно впливають на настрій, підбадьорюють, надають упевненості.*(побажання можна змінювати на розсуд тренера)*

- Тобі сьогодні особливо пощастиТЬ!
- Життя готове тобі приємний сюрприз!
- Усе складається для тебе найкращим чином!
- Сьогодні твій день, щастя тобі!
- Сьогодні Фортuna з тобою разом!
- Пам'ятай: ти народилася, щоб бути щасливою!
- Сьогодні очікуй прибутку!
- Люби себе такою, якою ти є, — неповторною!
- Потурбуйся про здоров'я свого тіла!
- Зроби собі подарунок, ти на нього заслуговуеш!
- Вищі сили оберігають тебе!

- У тебе є все, щоб насолоджуватися життям!
- Все, що потрібно тобі, легко приходить до тебе!
- Усі твої бажання та мрії реалізуються, повір у це!
- Сьогодні з тобою спокій і радість!
- Сьогодні щасливий день

4. Вправа «Конверт проблем»

Робота в групах

Сформулюйте на аркуші найбільші проблеми чи страх у роботі з дітьми і покладіть до конверта. Обміняйтесь. Дайте поради, як краще вирішити це питання. Вони повинні бути конкретними і дієвими.

5. Вправа «Портрет ідеального вчителя»

Учасникам **пропонуються** якості особистості педагога та професійні педагогічні якості, важливі для професійного вчителя. Завдання: вибрати з цих цінностей три і пронумерувати їх за ступенем значущості для них.

Якості особистості педагога	Професійні педагогічні якості
1. Соціальна активність. 2. Цілеспрямованість 3. Урівноваженість 4. Бажання працювати з дітьми 5. Гуманність 6. Чарівність 7. Чесність 8. Справедливість	1. Педагогічна ерудиція 2. Педагогічне цілепокладання 3. Педагогічне мислення (яке включає практичне і діагностичне мислення) 4. Педагогічна імпровізація 5. Педагогічна спостережливість 6. Педагогічний оптимізм 7. Педагогічне передбачення 8. Педагогічний такт

2. Залишити в кожному стовпчику лише дві найважливіші, на ваш погляд. Прокоментувати зроблений вибір.

6. Моделювання ситуації «Яким повинен бути вчитель»

Тренер: кожна людина має свій стиль роботи. Тож і в учительській діяльності вирізняються різні стилі. Є вчителі, які досконало знають матеріал, уміють його пояснити, оперують термінами, цифрами, їх цікаво слухати, проте вони не працюють на розвиток учнів, вони, як експерти, тільки передають інформацію. **Це вчителі - експерти.**

Є вчителі, які використовують блискучі ефекти, яскраві вправи, їх цікаво слухати, приємно спостерігати за їхньою роботою, але такий учитель працює на себе, він демонструє свої вміння і навички і не працює на розвиток групи. **Це вчитель-зірка.**

Є вчителі, які не тільки вміють передати нові знання і навички учням, а й допомагають їм зробити узагальнення та висновки, спираючись на їх власний досвід. **Це вчителі - фасилітатори (легкий, зручний).**

Запитання до учасників – чому сучасний вчитель повинен поєднувати в своїй роботі всі стилі?

7. Вправа” Серветка”

Дуже часто ми даємо всім учням однакове завдання. Дивимося, один учень виконав так, другий по іншому, а в третього – ще по іншому. Ми дивуємося, інструкцію давали ж всім однакову. Зараз ми в цьому переконаємося. Візьміть серветку , складіть її навпіл, потім ще раз. Зробіть розріз по кутам і по середині. А тепер розгорніть її. Давайте подивимось, чи у всіх вийшов одинаковий узор, адже інструкцію мою слухали всі. Звичайно, у вас у всіх різні візерунки.

Висновок: кожний розуміє по своєму. Адже у кожної дитини сприйняття різне.

До речі, під час звичайної розмови розповіді, пояснення вчителю у пригоді стають жести й міміка, які виражаютъ почуття. Хвилювання властиве людині від народження. Ми часто боїмося виступати, ніяковімо перед великою аудиторією (на педагогічній раді, батьківських зборах) Відкиньте помилкове враження, ніби весь світ вас оцінює, коли ви виступаєте.

8.Акторська гра для педагогів

Я пропоную вправу з метою розвитку акторських здібностей. Ви всі мабуть чули, що слово **«так»** можна промовити **25 відтінками**.

А зараз вимовте слово «ні»

- кепкуючи
- запитуючи
- з недовірою
- здивовано
- з радістю

Вимовте слова відомої пісні «Я – Лисичка, я – сестричка, не сиджу без діла...» як:

- учитель, що пояснює новий матеріал;
- людина, яка повідомляє таємний план;
- людина, головуюча на важливому зібранні;
- бабуся, яка розповідає маляті казку;

Ви переконалися, що елементи акторської техніки посідають важливе місце в моделі сучасного вчителя.

9. Вправа «Казковий вернісаж»

Мета: активізувати образну пам'ять і творчу уяву, розвивати швидкість та гнучкість думки, вміння міркувати нестереотипно.

Усі ми родом із дитинства. І завжди з любов'ю та ніжністю згадуємо казки, які чули вдома, в дитячому садку, в школі. Адже казка — не просто найпопулярніший фольклорний жанр, це чарівне джерело, що дає наснагу кожній творчій людині. Казка дарує радість і дорослим, і дітям. Тому зараз ми виконаємо вправу «Казковий вернісаж». Отже, розпочинаємо.

1. В якій відомій казці сіра непривітна особистість здійснює підступний план убивства двох осіб, і лише завдяки своєчасному втручанню громадськості все закінчується добре?

(Червона шапочка.)

2. Назвіть казку, в якій різні за своїм соціальним статусом герої займали по черзі помешкання, створене в незвичайному архітектурному стилі. І все було б добре, якби до помешкання не повернувся його попередній власник зі своїм охоронцем. От героям казки й довелося залишити незаконно зайняту територію.

(Рукавичка)

3. Герой якої казки постійно виконує забаганки своєї норовливої дружини? Проте, як би він не прагнув задовольнити амбіції супутниці, вона щоразу підвищує рівень вимог. Зрештою, подружжя опиняється на початковому етапі задоволення власних потреб.

(*Про Рибку та зажерливу бабу.*)

4. В якій казці головна героїня постійно й нахабно обмовляла тих, хто їй робив добро? А коли вона, щоб уникнути покарання, незаконно оволоділа чужим помешканням, то різні впливові особи намагалися провести з нею роботу з подолання її асоціальної поведінки. Вдалося це лише найменшому з усіх учасників експерименту.

(*Коза-дереза.*)

5. Назвіть казку, в якій ідеться про спортсмена, котрий вирушає на змагання з бігу з перешкодами. Хитрість і витримка допомогли йому дуже близько підійти до фінішу, проте фінал — трагічний. Проявивши занадто велику самовпевненість, він гине.

(*Колобок.*)

6. Назвіть казку, в якій головна героїня могла перевтілюватися в різні образи задля свого нареченого. Проте одного разу його нерозсудливість та імпульсивність у поведінці призвели до довготривалої розлуки закоханих. Та, долаючи різні перешкоди, вони все ж таки єднають свої долі.

(*Царівна-жаба.*)

Звичайно, навіть у найуспішнішого вчителя були кризи і поразки та ті факти, які ставили його у глухий кут, але не той вчитель успішний, який не припускається помилок, а той, хто зробивши помилку, не опускає руки, а проаналізувавши їх, зміг прийняти і вдосконалити їх у своїй творчій роботі з учнями. Не бійтесь робити помилки, найголовніше вмійте з них виносити для себе правильні висновки.

Позитивне мислення – запорука успіху!

А зараз прослухайте відомий вірш психолога Р.Волдо Емерсона :

Якщо ви боїтесь, що можуть вас побити,

Тоді вважайте, що вас уже побили.

Гадаєте, чогось не можете зробити,

То ви цього, вважайте й не зробили.

Ви боїтесь програти - так і буде

І вас лишатимуть позаду люди.

Бо “лузер” ви в свідомості спочатку.

А дійсність – це лиш волі відпечаток.

Думки повинні високо злітати
 Вони ж, реально, можуть вас підняти.
 І щоб в житті частіш перемагати
 Упевненість в собі потрібно мати.
 І хто завжди вважає, що він зможе,
 Той вірогідніше за всіх і переможе!!!!

Підсумки заняття.

Метод «Прес»

Підсумовуючи роботу на сьогоднішньому семінарі, закінчіть думку:

Сьогодні мене вразило...

Сьогодні мені згадалося...

Мені запам'яталося ...

Мене дратувало ...

Мені було цікаво ...

Мене порадувало ...

Спілкування було ...

Дякую за увагу.

4.2 Педагогічний тренінг «Творча майстерність педагога»

Педагогічний тренінг (для викладачів та майстрів в/н) «Творча майстерність педагога»

Ми маємо справу з найскладнішим, неоціненим, найдорожчим, що є в житті, - з людиною. Від нас, від нашого вміння, майстерності, мистецтва, мудрості залежить її життя, здоров'я, розум, характер, воля, громадянське й інтелектуальне обличчя, її місце і роль у житті, її щастя.
B.O. Сухомлинський

Мета: сформувати в педагога впевненість у правильному виборі професії, вчити діяти та спілкуватися в колективі, стимулювати бажання підвищувати свій професійний рівень, активізувати творчий потенціал; формувати професійні компетентності педагога для здійснення постійного професійного розвитку, самовдосконалення, в умовах особистісно зорієнтованого навчання; сприяти формуванню комунікативних умінь та навичок методичної діяльності.

Завдання: допомогти педагогу знайти вихід із будь – якої ситуації, яка може скластися, створити і підкріпити імідж успішного спеціаліста; розвивати вміння короткої самопрезентації; сприяти формуванню позитивної самооцінки й усвідомленню унікальності особистості кожної людини, забезпечити учасників тренінгу знаннями нових освітніх методик; допомогти в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти; сформувати вміння командної взаємодії.

Девіз: Розуміти один одного, поважати, прощати, любити.

Хід заняття

Вступ. Активізація уваги учасників

Один Мудрець сказав:

«Дитя, то книга чиста.

І як її, і хто писав,

Така вона і вийшла».

У деяких з учителів,
то книга жахів, страху та гріхів.
Її ховають, щоб ніхто не бачив
У темних закутках своїх.

Романи ж пишуть ті учителі,
У кого помисли ясні,
У серці щирість, доброта,
Душа і творча, і проста.

Всі ми прийшли в освіту за покликанням серця, щоб віддати свою любов дітям, щоб написати наш з ними спільний роман.

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Усім відомо, що учительська професія нелегка, і з кожним роком все ускладнюється та збільшується об'єм роботи.

Тому сьогоднішня тема «Творча майстерність педагога» є однією із актуальних проблем в сучасній освіті. Адже тільки викладач та майстер в/н може по-справжньому пізнати дитину, що є однією із найважливіших вимог В.О.Сухомлинського до педагогів, піznати цей «ніжний паросток, який стане могутнім деревом», цей «цілий світ, неповторний і своєрідний». «Щоб мати доступ до цього казкового палацу, ім'я якого – Дитинство, ви повинні перетворитися, стати деякою мірою дитиною – лиш за цієї умови вам доступна буде мудра влада над людиною-дитиною», - навчав великий педагог.

Положенням про загальноосвітній навчальний заклад чітко визначені обов'язки педагогічних працівників, зокрема, необхідність постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру. А це можливо лише завдяки процесу самоосвіти, який є важливою формою підвищення кваліфікації вчителів і запорукою їхньої практичної діяльності.

В.О.Сухомлинський наголошував на необхідності постійного поповнення «майстерні педагогічних засобів, яку повинен створити для себе кожний педагог». У всіх нас велика місія на землі. Ми навчаємо, надихаємо, запалюємо, наповнюємо сенсом життя підростаючі покоління.

До особистості педагога ставиться багато вимог. Серед них можна виділити головні (без яких неможливо стати висококваліфікованим педагогом) і другорядні (відповідність яким є не обов'язкова для педагога, але робить його особистістю, здатною найкращим чином навчати і виховувати іншу особистість).

До *головних* вимог належать такі: любов до здобувачів освіти (дітей), до педагогічної діяльності; наявність спеціальних знань з тієї галузі, у якій він навчає учнів; широка ерудиція, педагогічна інтуїція. *Додатковими* є комунікабельність, артистичність, веселий оптимістичний характер, гарний смак та інші.

Справжній педагог повинен пам'ятати, що основним і кінцевим результатом педагогічної діяльності є **сам учень**, розвиток його особистості.

Педагог, який вірить в успіх справи, як правило, його досягає. Як стати гарним учителем? Що для цього потрібно? Талант? Можливо, й талант. Мистецтво? Так, і мистецтво. Майстерність? І майстерність також. Усе це правильно. Але й майстерність, і талант – це на 99% наслідки наполегливої праці. І головне – праці раціональної, що допомагає запобігти витраті часу і бере з передового досвіду головне, суттєве.

Сьогодні ми з вами поговоримо про те, що і загальнолюдські цінності, і педагогічна майстерність, і професійні переваги органічно притаманні природі педагогічної праці й потенційно присутні в кожному з нас. Слід лише своєю титанічною працею допомогти їм проявитися.

За допомогою цього тренінгу спробуємо створити умови, в яких кожен учасник максимально зможе наблизитися до педагогічної майстерності, спробуємо скласти **модель творчого педагога**.

1. Мозковий штурм «Правила роботи в групі»

Щоб наша робота була ефективною і результативною, ми повинні дотримуватись певних правил. Правила вкрай необхідні для створення такої обстановки, щоб кожен учасник: міг

відверто висловлюватись і виражати свої почуття й погляди; не боявся стати об'єктом глузувань та критики; був упевнений у тому, що все особисте, що обговорюється на занятті, не вийде за межі групи; одержував інформацію сам і не заважав отримувати її іншим учасникам.

Тож пропоную вам **наступні правила:**

- Бути позитивними;
- говорити по черзі;
- бути активними;
- слухати й чути кожного;
- толерантно ставитись один до одного;
- бути пунктуальними;
- діяти за принципом «тут і зараз».

2. Повідомлення теми, мети, завдань заняття.

- Для нашої роботи потрібно **визначити мету** нашого заняття, тобто чітко окреслити очікуваний результат.

Одну людину попросили піднятою вгору рукою дотягти до мітки на стіні, вище якої вона не в змозі дістати. Дотягнулася. Потім зробили позначку й поставили нове завдання: їй запропонували дістати паличку, розміщену дещо вище від поставленої мітки. Через деякий час людина зробила і це. Потім мету було ще змінено: цього разу було поставлено завдання повісити паличкою капелюха ще вище, але й з цим завданням людина впоралася.

Ця проста фізична вправа наочно демонструє ефект поставленої мети.

Отже, **мета нашого заняття:** сформувати впевненість у правильному виборі професії, вчитися діяти та спілкуватися в колективі, підвищувати свій професійний рівень, знаходити вихід із будь-якої ситуації, розвивати свій творчий потенціал, створити модель творчого педагога.

Все життя перед собою треба ставити все нову і нову мету, і завдяки своїй праці і винахідливості ви обов'язково її досягнете.

3. Вправа «Дерево очікувань»

- А тепер кожен з вас поставить мету перед собою. Подумайте і запишіть на листочках свої очікування від заняття. Запам'ятайте, або підпишіть свої листочки.

На дерево «Очікування» листки з написами прикріплюються попередньо не читаючи їх.

4. Вправа «Знайомство»

Всім пропоную на спеціальному аркуші паперу схематично намалювати уявний герб, в якому буде розкрита особистість кожного (те, що цього року для вас було найголовніше, чим ви займалися найбільше). Після завершення завдання кожен учасник представляється і по черзі розповідає про свій герб і пояснює, чому намалював його саме таким.

- От ми з вами ще більше дізналися один про одного.

5. Привітання «Мій колега про мене б сказав...»

- А тепер ми хочемо дізнатися про вас ще з іншого боку.

Подумайте і скажіть щось цікаве про себе трьома словами, починаючи своє повідомлення зі слів «Мій колега про мене б сказав...»

6. Вправа «Важливі уроки життя»

- Ознайомтесь з висловами, запропонованими у вправі «Важливі уроки життя». Прочитайте та оберіть такий вислів, який вам здається на даний момент найбільш актуальним. Цей вислів відмітьте цифрою **1** та озвучте по черзі свій вибір, а тепер цифрою **2** відмітьте вислів, який актуальний особисто для Вас.

- Чому, на вашу думку, деякі з вас обрали однакові вислови? (різні люди, але спільні цінності)
- Ця вправа допомогла нам зрозуміти, ким ми себе бачимо в цьому житті. Ким себе бачуть ваші колеги. Які наші загальні цінності.

Твердження:

- Важливо не те, що з нами трапилось, а те, як ми вийшли з ситуації, що склалася.
- Зреагувати набагато легше, аніж подумати.
- Ми відповідальні за свої вчинки, незалежно від того, які почуття ми переживаємо стосовно них.
- Ніколи не варто говорити дитині, що її мрії безглузді та нереальні. Складно придумати щось більш трагічне та образливе, якщо вона вам повірить.
- Довіра будується роками, а руйнується протягом кількох секунд.
- Важливо не те, що ти маєш у цьому житті, а те, хто поруч з тобою.
- Простіше запалити одну маленьку свічку, ніж проклинати темінь.
- Двоє можуть одночасно дивитись на одну і ту саму річ, але бачити дещо абсолютно протилежне.

- Багато говорити і багато сказати – це не одне і те ж саме.
- Чим чесніша людина, тим менше вона підозрює інших в нечесності.
- Краще розумно мовчати, ніж нерозумно говорити.
- Дружба закінчується там, де починається недовіра.
- Перемагає лише той, хто вірить.
- Ми не стільки потребуємо допомоги від друзів, скільки впевненості, що ми її отримаємо.
- Чудесастаються там, де в них вірять, і чим більше вірять, тим частіше вони стаються.
- Найкращий спосіб зробити дітей хорошими – це зробити їх щасливими.
- Щоб повірити в добро, треба почати його робити.

7. Вправа «Мое бачення творчого педагога»

Вправа називається «Мое бачення творчого педагога». Ви повинні протягом трьох хвилин до кожної літери слова «творчість» дібрати якості, які, на вашу думку, характеризують творчого педагога (вчителя, майстра в/н)

Т – толерантний, терплячий, трудолюбивий...

В – винахідливий, відкритий, впевнений, вольовий, відвертий, відповідальний...

О – обдарований,...

Р – рішучий, розкутий, реактивний, романтичний ...

Ч – чутливий, чесний, чуйний, чарівний...

І – ініціативний, інтелігентний, інтелектуальний...

С – самостійний, свідомий, самодостатній, сумлінний, сміливий...

Т – товариський, турботливий, тактовний...

Ь

- **Творчий педагог** спонукає до творчості здобувачів освіти. Творчий викладач, майстер в/н вносить новизну, оригінальність у свою щоденну роботу. Це сприяє розкутості учнів, розкріпаченню їхньої творчої уяви, а це і є передумова формування творчих особистісних якостей. А головне сприяє кращому засвоєнню нового матеріалу.

Інформаційний блок. «Поняття творчості вчителя. Витоки творчості педагога»

«Виховати не значить тільки вигодувати і виняньчiti, але і дати напрямок серцю і розумові»

B.Бєлінський

Професія педагога - професія творча. Саме від рівня інтелектуального потенціалу викладача або майстра в/н, його вміння творчо мислити і втілювати свої задуми у життя залежить кінцевий результат розвитку учнів. Отже, чим вищою є креативність вчителя, тим більше шансів для розвитку творчого потенціалу в здобувачів освіти (учнів).

Творчість є однією із складних і таємничих явищ людського життя.

Це діяльність, що породжує щось якісно нове і відрізняється неповторністю, оригінальністю та певною унікальністю. Педагогічна творчість спрямована на особистість учня, що розвивається. Процес творчості — це перш за все відкриття нового: нових об'єктів, нових знань, нових методів їх вирішення.

Творчість педагога виявляється насамперед у прагненні й умінні постійно вдосконулювати свою педагогічну майстерність, відкидати застарілі, знаходити нові, більш досконалі методи практичної реалізації вимог часу, творчо застосовувати надбання передового досвіду, досліджувати свою роботу.

Головна особливість творчої людини — це віра у власні сили та у свої можливості. Як тільки **людина** або **дитина** повірить в це — в неї зароджується творче начало. І його ніхто потім не може зупинити.

8. Вправа «Портфель педагога на кожний урок», «Мозковий штурм»

Мета цієї вправи визначити передумови ефективного уроку, його компоненти, складові, фактори. На кожному окремому аркуші, запишіть складові, фактори ефективного проведення уроку (від 4 до 8 варіантів).

За допомогою методики «Вибір» зробимо висновок з найважливіших факторів та складових для проведення ефективного уроку.

Н-д: (Наявність методичної літератури, наочності, попередня підготовка педагога, творчий потенціал педагога, багаж знань дітей, використання інтерактивних методів і форм роботи, мікроклімат, використання комп’ютерних технологій, різних джерел отримання інформації)

- **Самореалізація** особистості має на меті отримання та максимальне використання інформації для подальшої діяльності.

9. Вправа «Конверт проблем»

- Сформулюйте на аркуші найбільші проблеми чи почуття страху у роботі з дітьми і покладіть до конверта. Обміняйтесь між групами конвертами. Дайте поради, як краще вирішити це питання. Вони повинні бути конкретними і дієвими.

10. Вправа «Казковий вернісаж»

А ще вчитель повинен вміти хоча б на декілька хвилин входити в роль учня. Усі ми родом із дитинства. І завжди з ніжністю і любов'ю згадуємо казки, які чули вдома, в дитячому садку, в

школі. Адже казка – не просто найпопулярніший фольклорний жанр, це джерело, що дає творчу наснагу кожній творчій людині. Казка дарує радість і дорослим, і дітям.

Тому зараз ми виконаємо вправу «Казковий вернісаж» і зрозуміємо чи уважно ви читали казки у дитинстві:

1) У якій відомій казці сіра непривітна особистість здійснює підступний план убивства двох осіб, і лише завдяки своєчасному втручанню громадськості все закінчується добре?

«Червона шапочка»

Питання для кмітливих: навіщо Червона шапочка йшла до бабусі

2) Назвіть казку, в якій різні за своїм соціальним статусом герої займали по черзі помешкання, створене в незвичайному архітектурному стилі. І все було б добре, якби до помешкання не повернувся його попередній власник зі своїм охоронцем. От героям казки й довелося залишити незаконно зайняту територію.

«Рукавичка»

Питання для кмітливих: Яким по порядку вліз у рукавичку ведмідь? (7)

3) Назвіть казку, в якій ідеться про спортсмена, котрий вирушає на змагання з бігу з перешкодами. Хитрість і витримка допомогли йому дуже близько підійти до фінішу, проте фінал – трагічний. Проявивши занадто велику самовпевненість, він гине.

«Колобок»

Питання для кмітливих – на яку геометричну фігуру він схожий? (Коло)

- Що пік півник у казці «Колосок» (Пиріжки)
- На якому дереві заховався Івасик-Телесик (Дуб)
- Скільки звірів упіймав солом'яний бичок (4)
- З якого посуду пригощав журавель лисичку (Глечик)
- Скільки діб летіла булава Котигорошка? (12)

11. Вправа «Зворотній зв'язок», «Дерево підсумків»

Пропонується закінчити речення:

«На сьогоднішньому занятті мої очікування ...»

«Я себе відчував...»

«Я дізнався...»

«Мені на сьогоднішньому занятті не сподобалось...»

«Сьогодні мене вразило...»

«Мені запам'яталось ....»

Кожен учасник з дерева знімає свій листочок на якому написано, що він очікував від заняття, зачитує і дає відповідь на питання...

- Дерево наше заплодоносило, тому будемо вважати, що і ми досягли позитивного результату, тоді відповідно і ви зможете досягти високих цілей.

Модель творчого вчителя

Якості, особливості поведінки, які допомагають жити у мінливому світі:

- любов до людей, оптимізм;
- прийняття себе і світу у всіх його проявах;
- вміння оцінити проблему очима інших;
- почуття гумору;
- відчуття своєї недосконалості;
- комунікабельність;
- сенситивність (чутливість, здатність відчувати), емпатія (співпереживання);
- бажання допомогти людям;
- працьовитість;
- мрійливість, вміння фантазувати;
- рішучість, цілеспрямованість, наполегливість.

Якості, які ускладнюють життя в мінливому світі:

- невпевненість у собі;
- упередженість;
- занижена самооцінка;
- надмірна прихильність до принципів;
- несамостійність;
- формалізм, заорганізованість;
- стереотип у мисленні та поведінці;
- орієнтація на загальні правила і норми;
- тривожність;
- навіювання.

Слово для натхнення „Монах і виноград”

Біля воріт одного монастиря завжди сидів монах і вітав кожного, хто заходив в обитель. Він був старенький і дуже добрий. Одного разу його пригостили гроном винограду. Але монах не став його їсти. „Краще віднесу настоятелю. Він хворий. Йому це потрібніше”. - вирішив монах. А настоятель монастиря подумав, що правильним буде пригостити молодого монаха, який допомагав йому. Молодий монах йшов територією монастиря, ніс гроно винограду і побачив хлопчика, який грався. „Дитині треба дати,-” подумав він і поклав у дитячі рученята велику груну. Хлопчик біг територією монастиря і зупинився біля старенького монаха, який сидів коло воріт. Всі знали, що той дуже обмежує себе в їжі, а все краще віddaє іншим. Хлопчик підійшов до старенького і пригостив його виноградом.

Побажання:

1. Не втрачайте здатності зацікавити учнів і передбачати результати своєї взаємодії з ними.
  2. Не втрачайте людяності.
  3. Не втрачайте креативності, здатності до творчості.
  4. Постійно вдосконалюйте свою педагогічну майстерність.
  5. Завжди прагніть оригінальності і досконалості в роботі.
  6. Вмійте бачити й відчувати кожного учня, давати можливість дитині показати свої результати.
  7. Орієнтуйте свою роботу на майстерності, знаннях, інтуїції.
  8. Прагніть вдосконалення щоміті.
  9. Перетворюйте процес навчання на радість.
  10. Отримуйте професійне задоволення від праці.
  11. Упевненим кроком йдіть до своєї мети.
  12. Помічайте в собі найкраще!
  13. Приносьте людям радість і це зробить вас щасливим!
  14. Не приховуйте своїх здібностей і можливостей. Даруйте їх!
- Дякую усім учасникам за сумлінну працю, відкритість. Зичу вам гарного настрою, взаємного кохання, плідної праці, вчасної гідної зарплатні, сімейного благополуччя та взагалі всього того, що ви самі собі бажаєте, щоб усе справилося та збулося.

4.3 Педагогічний тренінг «Професійна мобільність педагога або чому треба вчитися і змінюватися все життя?»

Тренінг для педагогів «Професійна мобільність педагога або чому треба вчитися і змінюватися все життя?»

Щоб бути незамінною, треба весь час змінюватися.

Коко Шанель

Виживає не найсильніший і не найрозумніший, а той, хто краще присовується до змін.

Чарльз Дарвін

Мета: усвідомлення необхідності розвитку мобільності, формування ІКТ-компетентності викладача та учнів інформаційними та комунікаційними технологіями в навчальному процесі.

Тренінг мотивує педагогів до самовдосконалення, рефлексії, оволодіння механізмами комунікативної компетентності.

Завдання тренінгу:

- Формування сприятливого психологічного клімату
- Знаходження подібностей у учасників групи для поліпшення взаємодії між ними
- Розвиток вміння працювати в команді
- Визначити рівень ІКТ-компетентності учасників навчально-виховного процесу в результаті організації та аналізу навчальних занять.
- Підвищити комунікативні навички педагогів
- Підвищити настрій на вдачу, щастя, добро і успіх.

Необхідні матеріали:

- аркуші формату А - 4 за числом учасників, прості олівці, фломастери;
- спокійна музика для релаксації; - коробка сірників;

Хід тренінгу.

Повідомлення теми, мети, завдань тренінгу.

Одну людину попросили піднятою вгору рукою дотягти до мітки на стіні, вище якої вона не в змозі дістати. Зробили позначку й поставили нове завдання: їй запропонували дістати паличку, розміщену деяло вище від поставленої мітки. Через деякий час людина зробила і це. Потім мету було ще змінено: цього разу було поставлено завдання: повісити паличкою капелюха ще вище, але й з цим завданням людина впоралася.

Ця проста фізична вправа наочно демонструє ефект **поставленої мети**.

Мета нашого тренінгу: прагнення самовдосконалення, рефлексія, як один з видів і навіть методів пізнання, головною особливістю якого є спрямованість на саме знання, на процес його отримання, постійного підвищенння свого професійного рівня через оволодіння новими і знаннями, навичками.

- Сьогодні ми поговоримо з вами про те, як підвищувати інтерес і бажання займатися улюбленою справою в сучасних умовах, як підвищити професійну мобільність і ІКТ компетентність, необхідних для самореалізації і зростанні в професії.

Успіх кожної дії великою мірою залежить від того, наскільки людина володіє способом її виконання. Щоб оволодіти ним, навіть тоді, коли вже відомо, як її треба виконати, необхідна практика і перш за все вправність в ній, тобто цілеспрямоване, певним чином організоване, багаторазове виконання дій.

В результаті майстерності виробляється **навичка**.

1. Вправа - очікування «З Конверти»

Учасники заповнюють три конверти, які мають назви: **очікування від себе, очікування від групи, очікування від тренінгу**, висловлюючи про свої почуття, мотивацію, очікування від тренінгу.

2. Вправа «Правила роботи в групі»

Це напів-коло, у якому ми сидимо, є простором нашої групи. Для того, щоб наше спілкування було ефективним, щоб воно допомогло кожному вирішити ті завдання, які він перед собою поставив, є декілька принципів групової роботи».

Правило „Тут і зараз”: головним є те, що відбувається зараз, які почуття кожний з учасників має у даний момент, бо тільки через актуальне переживання і через груповий досвід може пізнати себе.

Правило „Стоп”: кожний має право сказати: „У мене є почуття, але я не хочу про нього говорити, мені це болісно». Це переживання також стає частиною групового досвіду, що викликає нові почуття і нові перспективи групової роботи.

Правило відвертості та емоційної відкритості: говорити слід лише про реальні почуття, а не про ті, які б заспокоїли, виправдали або, навпаки, образили. Якщо давати партнеру по спілкуванню викривлений зворотній зв'язок, то це може викликати формування помилкової думки як про себе, так і про інших. Якщо учасник думає або відчуває щось важливе, то йому можна сказати про це, висловити свої почуття, щоб вони стали надбанням групового досвіду.

Правило не давати порад: порада, нехай навіть і необхідна, і правильна, є складною для виконання, але не тому, що вона погана або нереальна, а тому, що порада – це, по-перше, індивідуальний спосіб дії, що не завжди підходить для іншої людини, а по-друге, порада — це обмеження свободи особистості іншого, що може викликати неусвідомлювану агресію на порадника.

Правило „Я-висловлювання”: у групі важливим є те, що кожний учасник говорить будь-яку фразу тільки від свого імені, бо тільки говорячи щось від свого імені, можна говорити про свої думки і почуття.

Правило заборони на діагнози та оцінку: оцінка вчинку без запиту є обмеженням особистої свободи, що породжує тривогу з приводу можливих у подальшому оцінок, які учасник може отримати від інших учасників, це може привести до виникнення закритості деяких членів групи або до прагнення чинити, виходячи з принципів соціальної бажаності, пристосовуватися.

Принцип особистої відповідальності: все, що відбувається або відбуватиметься з даною людиною у процесі групової роботи – це наслідки її особистої активності, тому знаходиться повністю під її відповідальністю. Говорити на заняттях можна все, але за свої слова потрібно відповідати особисто. Що б ти не зробив – це твій вибір, за який ти першим несеш відповідальність.

Принцип особистого вкладу: чим більше учасник проявляє свою активність, чим більше він приймає участь у груповій роботі, тим більше зворотного зв'язку він отримає, а, отже, тим більше у нього з'явиться можливостей для особистісного зростання. Всі дії, що відбуваються під час групової роботи, передбачають участь у них кожного учасника на рівних з усіма умовах.

Правило конфіденційності: розповідати про те, що було на тренінгу, як поводився той чи інший член групи, які проблеми вирішував, - неприйнятно з точки зору етики. Крім цього, групові процеси повинні обговорюватися у групі, а не за її межами, оскільки розмови про групові процеси поза роботою призводять до зниження напруження, необхідного під час групової роботи.

3. Вправа «Знайомство . Я в образі»

Всім учасникам групи потрібно назвати своє ім'я, а на спеціальному аркуші паперу намалювати асоціативний малюнок, в якому буде розкрита особистість кожного учасника. Після завершення завдання кожен учасник по черзі розповідає про свій малюнок і пояснює чому намалював його саме таким.

Сучасні діти занурені у віртуальний світ, в якому багато небажаної для них інформації. Для того, щоб не "відбирати" у них можливість бути там, але при цьому продуктивно працювати і навчатися, вчитель повинен сам навчитися використовувати можливості віртуального світу в навчальних цілях і запропонувати альтернативу учням, тобто ввести їх в світ природних і людських зв'язків і відносин, передати їм кращі зразки, способів і норми поведінки в усіх сферах життєдіяльності.

4. Вправа «Успішна професія –успішний вчитель» (квітка)

Мета вправи: виявити ієархію критеріїв для успішної роботи колективу в цілому.

З певної кількості критеріїв вибрати найбільш важливий для вас.

Інструкція: із 9 критеріїв виберіть і відірвіть листочок з критерієм, найбільш важливим для Вас.

1. Взаємовиручка

2. Висока мотивація до успіху

3. Бажання вчитися новому
4. Креативність
5. Мобільність
6. Професіоналізм
7. Організованість
8. Самореалізація кожного
9. Почуття моральної відповідальності

Обговорення:

- Які критерії Ви вважаєте найважливішими для себе?
- Чому саме ці?

5. Вправа-мозковий штурм «Мобільність педагога або чому треба вчитися і змінюватися все життя?».

- Що ж таке професійна мобільність педагога? (відповіді записуються на фліп-чарті)

Поняття «професійна мобільність» досить ємне і неоднозначне. У психологічному словнику воно визначається як «здатність і готовність особистості досить швидко і успішно оволодівати новою технікою і технологією, купувати відсутні знання і вміння, щоб забезпечити ефективність нової професійної діяльності».

Відзначимо, що **мобільний вчитель - це вчитель-лідер**.

А в чому це виражається? У впевненості в собі при публічних виступах, способах взаємин з оточуючими людьми, учнями, в манерах взаємодії з людьми. Це людина, яка готова відповісти на питання: "Чи готовий я переосмислити методи навчання? Чи готовий я вивчати нові ідеї і нові концепції? Чи готовий я по-новому поглянути на предмети, які викладаю своїм учням?".

Мобільність - це інтегративна якість особистості, що характеризує її здатність швидко змінювати свій статус або становище в соціальній, культурній або професійному середовищі.

Вона включає в себе **різні види**. Але найбільш актуальними для становлення професіоналізму вчителя є: **культурна, професійна, педагогічна**.

Культурна мобільність педагога - це, перш за все, здатність самостійно і вільно мислити і оцінювати події, творчо сприймати навчальні програми і пропоновану інформацію, здатність до критичного мислення, вміння знаходити нестандартні рішення в нових ситуаціях, вміння передбачати характер і хід змін, як у предметній сфері, так і в суспільному розвитку.

Педагогічна мобільність - це здатність педагога організувати співпрацю з іншими суб'єктами освітнього процесу (учнями, їх батьки, колегами, адміністрацією) відповідно до цілей і завдань сучасної концепції освіти, цінностями світової, вітчизняної, регіональної і національної культури, реалізуючи свою соціокультурну та соціально-професійну компетентність, в тому числі в процесі осмислення і прогнозування результатів організованих ним суб'єкт-суб'єктних відносин.

Професійна мобільність - можливість і здатність успішно переключатися на іншу діяльність або змінювати вид праці.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій вимагає від вчителя умінь мобільного реагування у своїй професійній діяльності на постійно мінливі потреби суспільства. Нові технології, безперервні інноваційні процеси, перехід до компетентнісного підходу в освіті, необхідність формування мобільного громадянина: все це вимагає від вчителів готовності працювати в умовах постійних змін.

Нинішньому динамічному суспільству потрібен фахівець, відкритий до всього нового, який здатний швидко адаптуватися в складних умовах професійної і соціальної дійсності, самостійно і відповідально приймати рішення, орієнтовані на успіх і постійне самовдосконалення - один з невід'ємних показників професійної і соціальної зрілості педагога.

Сьогоднішня реальність показує, що без наявності добре розвиненої професійної мобільності педагог не має перспективи професійного зростання.

6. Вправа: Формування ІКТ-компетентності вчителя і учнів в процесі навчальної роботи. (Умови формування ІКТ-компетентності).

Питання:

Які педагогічні умови підвищення інформаційно-комунікаційної компетентності як частини професійної мобільності педагога? (Робота в парах. Ранжування умов - озвучування на аудиторію, запис на дошці).

- 1) чітка постановка цілей і завдань навчання, тобто викладач повинен бачити найближчу перспективу і конкретну цінність результатів освоєння нової області знань;
- 2) наявність педагогічно корисного і зрозумілого дидактичного забезпечення, розміщеного на різних носіях (можуть бути використані як автономні, так і мережеві ресурси);
- 3) особиста готовність і зацікавленість педагогів освоювати передовий досвід;
- 4) наявність первинних навичок роботи на комп'ютері, що в деяких випадках (при дистанційній формі організації навчання) може стати непорушною умовою успішного підвищення даного виду компетентності;
- 5) мотиваційні установки педагогів на самостійну роботу.

- 6) матеріально-технічна оснащеність навчальних кабінетів в навчальному закладі;
- 7) стимулювання роботи педагога щодо використання ІКТ у педагогічній діяльності, підвищення своєї кваліфікації.

Обговорення:

- З якими труднощами ви зіткнулися при виконанні даної вправи?
- Що було легко зробити?
- З якими труднощами Ви можете зустрітися на шляху реалізації професійної мобільності?
- Кожен, хто хоче, поділиться, спираючись на особистий життєвий досвід, із проблемами у професійному рості та шляхами їх розв'язань.

У результаті процесів інформатизації навчальних закладів країни викладачам пропонуються нові інформаційні ресурси та технології. У зв'язку з цим виникла потреба у вчителів розвиватися в сфері ІКТ за індивідуальними запитами, які розширяють мінімальні ІКТ компетенції і дозволяє їм сформувати нові педагогічні професійні якості - навички використання ІКТ в освітньому процесі на регулярній основі.

Завдання: порівняти і вибрати із переліку поняття ІКТ-грамотність та ІКТ-компетентність:

- **визначення інформації** - здатність використовувати інструменти ІКТ для ідентифікації та відповідного подання необхідної інформації;
- **доступ до інформації** - вміння збирати і / або витягувати інформацію;
- **управління інформацією** - уміння застосовувати існуючу схему організації або класифікації;
- **інтегрування інформації** - вміння інтерпретувати і представляти інформацію. Сюди входить узагальнення, порівняння та протиставлення даних;
- **оцінювання інформації** - вміння виносити судження про якість, важливості, корисності або ефективності інформації;
- **створення інформації** - вміння генерувати інформацію, адаптуючи, застосовуючи, проектуючи, винаходячи або розробляючи її;
- **повідомлення інформації** - здатність належним чином передавати інформацію в середовищі ІКТ. Сюди входить здатність направляти електронну інформацію певної аудиторії і передавати знання у відповідному напрямку;
- **самостійне використання** учнем, учителем поза уроком (робота над домашнім завданням, підготовка рефератів, самоконтроль і контроль знань, побудова моделей об'єктів і процесів, відпрацювання технічних навичок на тренажері);
- **використання вчителем** на етапі підготовки до уроку (підбір матеріалів для подальшого використання на уроці в цифровому вигляді, підбір завдань і їх роздруківка).

IKT-грамотність - навички та вміння, якими винен повинен володіти вчитель і учень, щоб його можна було назвати грамотним в даному сенсі.

IKT-компетентність - впевнене володіння учнями і педагогами усіма складовими навичками IKT-грамотності для вирішення виникаючих питань в навчальної та іншої діяльності, при цьому акцент робиться на сформованість узагальнених пізнавальних, етичних і технічних навичок.

Педагогічні засоби досягнення IKT-компетентності вчителя і учнів в процесі навчальної роботи (**електронні освітні ресурси**).

7. Вправа «Комплімент»

Мета вправи: створення позитивного емоційного настрою, оволодіння технікою компліменту.

Завдання: придумати комплімент, що відповідає особистісним якостям співрозмовника.

Інструкція: Виберіть собі партнера для виконання завдання. Обмін компліментами відбудуватиметься у формі діалогу. Комплімент приймається в певній формі: Так, це так! А ще я ... (додається позитивна якість) і комплімент повертається до співрозмовника, наприклад:

- Наталю, ти така чуйна людина!
- Так це так! А ще, я добра!
- А у тебе Олю, такі красіві очі!
- Так це так! А яка я дотепна!

Обговорення:

- Чи були приємні моменти у вправі, які?
- Що нового ви почули про себе?

А зараз я вам пропоную уявну прогулянку лісом (**ПРОЕКТНИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТЕСТ**)

Твір-роздум «Прогулянка лісом»....

8. Вправа «Рюкзак, м'ясорубка, кошик»

Повернімось до наших очікувань. Я пропоную аркушки із записами ваших очікувань покласти в рюкзак, якщо ви взяли на цьому тренінгу для себе щось нове, у м'ясорубку – якщо вам потрібно щось обміркувати, і - викинути в кошик, якщо вважаєте, що нічого корисного ви не отримали.

Підсумки заняття.

ПРИТЧА:

Мандрівник побачив трьох робітників, які штовхали важко навантажені тачки, і запитав кожного, що він робить.

Перший відповів: "Штовхаю цю важку тачку, будь вона проклята".

Другий сказав: "Заробляю на хліб для своєї родини".

А третій гордо вимовив: "Я буду ю прекрасний храм".

Троє робітників робили одне і те ж, але відчували себе по-різному. Для першого робота була каторгою, і він був дуже нещасний. Другий відчував себе опорою і годувальником сім'ї. В його відповіді – спокій і гідність за свої вчинки. Третій служив прекрасної мети. Він був гордий і щасливий. Щастя і успішність вчителя багато в чому залежить від того, який сенс він вкладає у свою працю, як багато він працює над собою, своїм зростанням, своєю незамінністю.

Дякую вам за співпрацю!

ВИСНОВКИ

1. Тренінг, як форма організації заняття, сприяє інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників.
2. тренінг, перш за все, орієнтований на запитання та пошук. На відміну від традиційних тренінгові форми навчання повністю охоплюють весь потенціал людини: рівень та обсяг її компетентності, самостійність, здатність до прийняття рішень.
3. Тренінг має певну мету, зміст та атрибути.
4. Знання під час тренінгу не подаються в готовому вигляді, а стають продуктом самостійної діяльності його учасників, їх активної взаємодії.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бурмакіна, В. Ф. ІКТ-компетентність учнів: тези доповіді [Текст] / В.Ф. Бурмакіна, І. Н. Фаліна // Міжнародна науково-практична конференція RELARN-2006.
2. Горбунова, Л. М. Підвищення кваліфікації педагогів в області інформаційно-комунікаційних технологій як розвивається система [Текст] / Л. М. Горбунова, А. М. Семибраторов // Педагогічна інформатика. - 2004. - № 3. - С. 3-4.
3. Захарова І.Г. Інформаційні технології в освіті. - М .: Видавничий центр "Академія", 2005.
4. Інтернет в гуманітарній освіті / Под ред. Е.С. Полат. - М .: Гуманит.изд.центр ВЛАДОС, 2001..
5. Селевко Г.К. Педагогічні технології на основі інформаційно-комунікаційних засобів. - М .: НДІ шкільних технологій, 2005.
6. Хеннер Е.К., Шестаков А.П. Інформаційно-комунікаційна компетентність учителя: структура, вимоги і система вимірювання // Інформатика й освіті №1 2, 2004, с.5.

Опитувальник для педагогів «ПІЗНАЙ СЕБЕ»

«Треба навчитись дивитися на себе очима інших...»

1. Тест "Готовність до саморозвитку"

Інструкція. Прочитайте уважно наведені твердження та оцініть, кожне з них справедливе щодо вас. Якщо твердження правильне то то навпроти нього поставте знак "+", якщо ні - знак "-".

- 1. У мене часто з'являється бажання більше дізнатися про себе. —
- 2. Я вважаю, що нема потреби щось змінювати в собі. —
- 3. Я впевнений(на) у своїх силах. —
- 4. Я вірю, що все задумане мною здійсниться. —
- 5. У мене немає бажання знати свої плюси і мінуси. —
- 6. У своїх планах я частіше сподіваюся на талант, ніж на себе. —
- 7. Я можу краще й ефективніше працювати. —
- 8. Я можу змусити себе і змінити себе, коли буде потрібно. —
- 9. Мої невдачі багато в чому пов'язані з невмінням виконувати задумане. —
- 10. Мене цікавить думка інших щодо моїх якостей і можливостей. —
- 11. Мені важко самостійно реалізувати задумане і виховувати себе. —
- 12. У будь-якій справі я не боюсь невдач і помилок. —
- 13. Мої якості й уміння відповідають вимогам моєї професії. —
- 14. Обставини сильніші за мене, навіть коли я дуже хочу щось зробити. —

2. Методика С.Ємельянова "Самооцінка впевненості в собі"

Інструкція. Прочитайте кожне твердження, оберіть той варіант відповіді, який, на вашу думку, справедливий щодо вас, випишіть номер твердження і кількість балів, яким воно оцінюється (бали вказано в дужках поряд із відповідями). Наприклад 2 – 5; 3 – 0 і т.д. або просто підкресліть букву.

1. Люди мене не розуміють:

- а) часто (0);   б) рідко (3);   в) такого не буває (6).

2. Почуваю себе "не у своїй тарілці":

- а) рідко (5);   б) усе залежить від ситуації (3);   в) дуже часто (0).

3. Я - оптиміст:

- а) так (5);   б) тільки в окремих випадках (3);   в) ні (0).

4. Радіти чому завгодно:

- а) дурниця (0);   б) допомагає пережити тяжкі хвилини (3);   в) цього варто повчитися (5).

5. Я хотів би мати такі самі здібності, як інші:

- а) так (0);   б) інколи (3);   в) ні, я маю кращі здібності (5).

6. Я маю занадто багато вад:

- а) це так (0);   б) так гадають інші (3);   в) це неправда (5).

7. Життя прекрасне:

- а) це справді так (5);   б) це надто загальне твердження (3);   в) зовсім ні (0).

8. Я почиваюся непотрібним:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

9. Мої вчинки незрозумілі для інших:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

10. Мені кажуть, що я не виправдовую надій:

- а) так (5);   б) усе залежить від ситуації (3);   в) дуже рідко (0).

11. Я - пессиміст:

- а) так (0);   б) у виняткових випадках (3);   в) ні (5).

12. Як кожна мисляча людина, я аналізую свою поведінку:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

13. Життя - це сумна річ:

- а) взагалі так (0);   б) це твердження надто загальне (3);   в) це не так (5).

14. Сміх - це здоров'я:

- а) банальне твердження (0);   б) варто пам'ятати про це у складних ситуаціях (3);   в) зовсім ні (5).

15. Люди мене недооцінюють:

- а) на жаль, це так (0);   б) не надаю цьому великого значення (3);   в) зовсім ні (5).

16. Я оцінюю інших занадто сувро:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

17. Після невдач завжди приходить успіх:

- а) вірю в це, хоча й розумію, що це віра в диво (6);
 б) може, й так, але науково це не доведено (3);
 в) не вірю, тому що це забобони (0).

18. Я поводжуся агресивно:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

19. Буваю самотнім:

- а) дуже рідко (5);   б) іноді (3);   в) занадто часто (0).

20. Люди недоброзичливі:

- а) більшість із них (0);   б) деякі з них (3);   в) зовсім ні (5).

21. Не вірю, що можливо досягти того, чого бажаєш:

- а) тому що не знаю того, кому це вдалося (0);   б) іноді це вдається (3);   в) я вірю, що це не так (5).

22. Вимоги, які ставить переді мною життя, перевищують мої можливості:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

23. Це неправда, що кожна людина незадоволена власною зовнішністю:

- а) гадаю, що так (0);   б) мабуть, іноді так (3);   в) не думаю, що це так (5).

24. Коли я щось роблю або кажу, то буває, що мене не розуміють:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) дуже рідко (5).

25. Я люблю людей:

- а) так (5);   б) це твердження занадто загальне (3);   в) ні (0).

26. Буває, що я не впевнений у власних здібностях:

- а) часто (0);   б) іноді (3);   в) рідко (5).

27. Я задоволений собою:

- а) часто (5);   б) іноді (3);   в) рідко (0).

28. Слід бути критичнішим до себе, ніж до інших людей:

- а) так (0);   б) не знаю (3);   в) ні (5).

29. Вірю, що мені вистачить сил реалізувати свої життєві плани:

- а) так (5);   б) буває по-всякому (3);   в) ні (0).

3. Тест "Чи живете ви у злагоді із собою?"

Інструкція. На запитання тесту слід відповідати «**так**», «**ні**», «**незнаю**»

1. Я загалом задоволений(на) собою.
2. Іноді мене непокоять чи нервують суперечливі думки і почуття, що стосуються людей чи подій.
3. Я можу точно визначити у своєму житті період, коли я став(ла) людиною самостійною і незалежною.

4. Я люблю уявляти різні ситуації, коли поводжуся інакше, ніж у житті. —
5. Крім дрібних вад, я ні в чому не можу звинуватити себе. —
6. У мене часто виникає відчуття, ніби я сам(а) не знаю, чого хочу. —
7. Я настільки добре знаю свій організм, що розумію, коли легкі нездужання спричинені моїми внутрішніми конфліктами чи душевним розладом. —
8. Мене дуже засмучує те, що я ніколи не досягну ідеального стану власної особистості. —
9. Замість того щоб вибухати і сердитися, я вмію подумки вести внутрішню дискусію, аналізувати ситуацію і заспокоювати себе навіть тоді, коли проблема викликає суперечливі думки й почуття. —
10. Іноді я реагую на деякі ситуації інакше, ніж хотів(ла) би. —
11. Існують речі, у які я глибоко вірю, і цінності, в ім'я яких я зробив (ла) би більше, ніж можу зараз визначити. —
12. Я завжди поспішаю, мені не вистачає часу, я берусь за виконання завдань, які перевищують можливості однієї людини. —
13. Я вмію сам(а) підтримувати себе у складних ситуаціях, а коли у мене є можливість, то дозволяю собі "перехворіти". —
14. Я вважаю, що сьогодні світ так сильно змінився, що "добро" і " зло" стали відносними поняттями. —
15. Часто, коли я чую критичні оцінки інших людей стосовно себе, вголос я погоджуся з ними, хоча насправді так не думаю. —

4. Тест "Наскільки вам вдається володіти собою?"

Інструкція. Відповідаючи на питання, користуйтесь такими варіантами відповідей: "**постійно**" - 3 бали, "**часто й значно**" - 2 бали, "**рідко і не дуже**" - 1 бал, "**ніколи**" - 0 балів. **Поставте знак "+" у відповідній клітинці таблиці:**

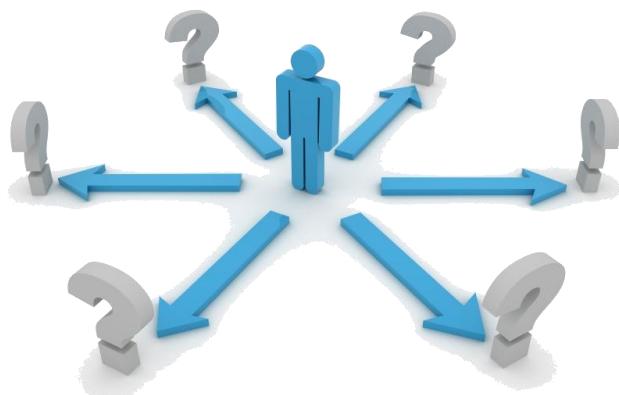
	Чинники, які вас дратують	Варіанти відповіді			
		постійно	часто й значно	рідко і не дуже	ніколи
1	Зім'ята сторінка газети, яку ви хочете прочитати				
2	Жінка похилого віку, вдягнута, як молода дівчина				
3	Коли співрозмовник стоїть до вам упритул				
4	Жінка, що курить на вулиці				
5	Коли якась людина кашляє у ваш бік				
6	Коли хтось гризе нігти				
7	Коли хтось недоречно сміється				

	Чинники, які вас дратують	постійно	часто й значно	рідко і не дуже	николи
8	Коли хтось намагається вчити вас, що і як треба робити				
9	Коли кохана (коханий) постійно запізнюються				
10	Коли в кінотеатрі той, хто сидить попереду, постійно круитьться і коментує сюжет фільму				
11	Коли вам намагаються переповісти сюжет цікавого роману, який ви тільки-но збиралися прочитати				
12	Коли вам дарують непотріб				
13	Голосні розмови у громадському транспорті				
14	Парфуми з різким запахом				
15	Людина, яка забагато жестикулює під час розмови				
16	Колега, який часто і недоречно використовує іноземні слова				

5. Психогеометричний тест "Характерні особливості особистості" (за С.Диллінгер)

Інструкція. Виберіть із п'яти фігур ту, стосовно якої ви можете сказати: "**Це - я**".

Спробуйте відчути свою форму! Якщо вам буде важко зробити це, то виберіть фігуру, яка першою привернула вашу увагу (поставте під нею №1). Потім проранжуйте фігури, які залишилися поза вашою увагою, і запишіть їх номери під фігурами (№2, №3, №4 і №5). Під номером 5 буде фігура точно не ваша, тобто фігура, яка підходить вам найменше.

Інтерпретація результатів тестів та методики самопізнання кожному учаснику буде надана особисто.

Прізвище, ініціали участника опитування _____

Аналіз результатів опитування «ПІЗНАЙ СЕБЕ»

Самопізнання – невід'ємний компонент психічного чинника особистості, що сприяє її повноцінному «функционуванню»

1. "Готовність до саморозвитку"

За результатами тестування Ваш стан - це поєднання вираженого бажання пізнати себе ще більше і готовність до самовдосконалення постійно.

Висновок:

Ви готові до саморозвитку, що сприяє професійному зростанню й оволодінню професійно-педагогічною майстерністю.

2. Методика С.Ємельянова "Самооцінка впевненості в собі"

За результатом тестування:

Ви не позбавлені комплексів, як і будь-яка нормальна людина, але чудово вирішуєте власні проблеми. Ви об'ективно оцінюєте свою поведінку і вчинки інших людей. Свою долю ви тримаєте у власних руках. У компаніях почуваєтесь вільно і легко, і люди почуваються з вами так само.

3. Тест "Чи живете ви у злагоді із собою?"

За результатом тестування:

У вас багато сумнівів і невдоволення собою. Ваші відповіді вказують на існування якихось перешкод для повного прийняття власної особистості. Якби Ви спробували точніше оцінити свої можливості і водночас виявити більше терпіння щодо себе (ви - людина мисляча, але можете й помилатися), тоді, можливо, життя приносило б вам більше задоволення.

4. Тест "Наскільки вам вдається володіти собою?"

За результатом тестування:

Ви - більш-менш урівноважена людина. Вас дратують лише найнеприємніші речі, але з повсякденних дрібних прикрощів ви не робите драми. До неприємностей ви ставитеся спокійно або не помічаете їх і досить легко забуваєте.

5. Психогеометричний тест "Характерні особливості особистості" (за С.Диллінгер)

Ви – людина «кола», надто стараєтесь догодити кожному, не вирізняєтесь рішучістю, будь-яке рішення обговорюєте з більшістю та заручаєтесь їх підтримкою. Ви – природжений психолог, однак Вам не вистачає організаторських навичок.

Опитування для педагогів «ПІЗНАЙ СЕБЕ»

«Греба навчитись змінитися на себе отима інших...»

1. Тест "Готовність до саморозвитку"

Інструкція. Прочитайте уважно наведені твердження та оцініть, кожне з них справедливе щодо вас. Якщо твердження **правильне**, поставте знак "+", якщо ні - знак "-".

- 1. У мене часто з'являється бажання більше дізнатися про себе. + (+) ✓
- 2. Я вважаю, що нема потреби щось змінювати в собі. - (-) ✓
- 3. Я впевнений(на) у своїх силах. + (+) ✓
- 4. Я вірю, що все задумане мною здійсниться. + (+) ✓
- 5. У мене немає бажання знати свої плюси і мінуси. - (-) ✓
- 6. У своїх планах я частіше сподіваюся на талант, ніж на себе. - (-) ✓
- 7. Я можу краще й ефективніше працювати. + (+) ✓
- 8. Я можу змусити себе і змінити себе, коли буде потрібно. + (+) ✓
- 9. Мої невдачі багато в чому пов'язані з невмінням виконувати задумане. - (-) ✓
- 10. Мене цікавить думка інших щодо моїх якостей і можливостей. + (+) ✓
- 11. Мені важко самостійно реалізувати задумане і виховувати себе. - (-) ✓
- 12. У будь-який справі я не боюсь невдач і помилок. + (+) ✓
- 13. Мої якості й уміння відповідають вимогам моєї професії. + (+) ✓
- 14. Обставини сильніші за мене, навіть коли я дуже хочу щось зробити. - (-) ✓

ГЗС-7 ГМС-5

2. Методика С.Ємельянова "Самооцінка впевненості в собі"

Інструкція. Прочитайте кожне твердження, оберіть той варіант відповіді, який, на вашу думку, справедливий щодо вас, впишіть номер твердження і **кількість балів**, яким воно оцінюється (бали вказано в дужках поряд із відповідями). Наприклад 2 – 5; 3 – 0 і т.д. авторитетність однокласників

1. Люди мене не розуміють:

- a) часто (0); b) рідко (3); c) такого не буває (6).

2. Пончуваю себе "не у своїй тарілці":

- a) рідко (5); b) усе залежить від ситуації (3); c) дуже часто (0).

3. Я - оптиміст:

- a) так (5); b) тільки в окремих випадках (3); c) ні (0).

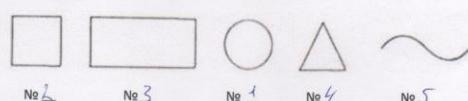
	Чинники, які вас дратують	постійно	часто	рідко	і не дуже	николи
11	Коли вам намагаються переповісти сюжет цікавого роману, який ви тільки-но збиралися прочитати	—	—	+ 1	—	
12	Коли вам дарують ненотріб	—	—	+ 1	—	
13	Голосні разомови у громадському транспорті	—	—	+ 1	—	
14	Парфуми з різким запахом	—	—	+ 1	—	
15	Людина, яка забагато жестикулює під час розмови	—	—	+ 1	—	
16	Колега, який часто і недоречно використовує іноземні слова	—	—	—	+ 1	

= 13

5. Психогеометричний тест "Характерні особливості особистості" (за С.Диллінгер)

Інструкція. Виберіть із п'яти фігур ту, стосовно якої ви можете сказати: "Це - я".

Спробуйте відчути свою форму! Якщо вам буде важко зробити це, то виберіть фігуру, яка першою привернула вашу увагу (поставте під нею №1). Потім проранкуйте фігури, які залишилися поза вашою увагою, і запишіть їх номери під фігурами (№2, №3, №4 і №5). Під номером 5 буде фігура точно не ваша, тобто фігура, яка підходить вам найменше.

Інтерпретація результатів тестів та методики самопізнання кожному учаснику буде надана особисто.

Прізвище, ініціали учасника опитування

[Handwritten signature]

